

פרוטוקול מס. 80

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה, שהחקיימה
ביום ששי, כ"ו בשבט תשל"ה - 7.2.75, משעה 09.00.
(בחל-אביב, במרכז לשלטון מקומי.)

נוכחים - חברי הוועדה:

י: חמיר - היו"ר
נ: אליעד
י: בארי
מ: הכהן
א: ורדיגר
ד: זכין
א: הרליץ
ב: מואב
ב.צ. קשת

מזכיר הוועדה:

יהושע ברזני

קצרנית:

שולמית פרג

בסדר-היום: (א) שונות (העלאת נושאים לסדר יום ישיבות הוועדה);
(ב) חוק גנים לאומיים ושמורות טבע (תיקון מס.4),
תשל"ה-1974;

(ג) דו"ח מדיוני מועצת אירופה בבעיות איכות הסביבה,
בענין כורים אטומיים ותכנון אזורי.

היו"ר י. חמיר:

אני פותח את הישיבה.

אני רוצה להודות לחברי, ח"כ בארי,

אשר מילא את מקומי בהעדרו בצורה מאד יעילה.

על סדר יומנו שני סעיפים כפי שכתוב

בהזמנה, ואני רוצה להוסיף סעיף שלישי. ואם יש לחברים עוד סעיפים

שרוצים להעלות, בבקשה.

ד. זכין:

יש לי הרבה פניות מכפרים ערביים.

לפי מיטב זכרוני, אף פעם לא הקדשנו

ישיבות לבעיה של כפרים ערביים. אולי אפשר להעלות את זה לסדר היום?

אני מתכוון לדו"ח ג'ריסי. נדמה

לי שזה לא עלה על שולחן זה. אני מציע להזמין את ג'ריסי, יש לו

חיבור יפה מאד, ואפשר לדבר עליו.

היו"ר י. חמיר:

למען הדיוק, הועלו הצעות לסדר היום

על ידי שני חברי כנסת - תאופיק טובי

וג'אבר מועדי. ושתיהן הועברו לוועדה.

לפי לוח הזמנים, הילן אפילו הצעות

קודמות להצעותיהם של שני חברי כנסת אלה - אנחנו העלינו את הצעותיהם.

כך שלחברים הערביים היתה ההזדמנות להציג את בעיותיהם בצורה רחבה,

והם עשו זאת בשתי ישיבות, גם בעל פה וגם בכתב, וזה הובא לחברי ועדת

הפנים. גם דו"ח ג'ריסי - ששמור כסודי ופנימי - נמסר בהקשר לדברים

שנאמרו.

ביום א' יתקיים בנצרת כנס, זה מעין

התוודעות של נציגי ישובים ערביים, וועדת הפנים תוזמן לכנס זה. זה

נערך מטעם המרכז לשלטון מקומי, וסוכם שוועדת הפנים תוזמן. אני

מוכן לברך אותם, ונשתתף בישיבה שם כאורחים. אנחנו נמסור שם, כ

הכנסת דנה בזה. אני מניח שנוכחותנו תקנה משקל לדיונים הללו.

אנחנו נהיה שם שעה - שעה וחצי, ולאחר מכן נעזוב.

אני מבקש שתבחר ועדה לכינוס זה

אשר יתקיים ביום א' - 16.2.75 - בשעה 10 בבקר, בנצרת. הייתי מבקש

שתהיה משלחת של שלושה חברים. זה יהיה לכבוד הכנסת.

ה ו ח ל ט

שחברי הוועדה י. חמיר - היו"ר, נ. אליעד,

ד. זכין, ב.צ. קשת - ועוד חבר מסיעת המערך

- ישתתפו בכנס שייערך בנצרת.

ד. זכין:

ועוד בעיה: היו לי פרשיות קשות

מאד. יש התבדלות באוניברסיטאות.

מ. הכהן:

זה שייך לוועדת החינוך, כי היא

עוסקת בבעיה זו.

ב. מואב:

היו לנו שתי פגישות בנושא של הקמת עיר

בחולות ראשון לציון. אינני יודע מה

המצב כרגע. אני חושב שאם אין עדיין הסכמה מהמערך, אז אני מציע

שהוועדה תסכם מסקנות ביניים עד הוצאת מסקנות סופיות.

ב. מואב:

אני חושב שאנחנו צריכים הפעם לנקוט

עמדה חד משמעית בענין זה.

אני חושב שהישיבה בנושא זה תהיה
ביום ו' הבא, ושעד אז יוכלו החברים

היו"ר י. תמיר:

להכין מסקנות שבהן אנחנו נדון.

צריך לכתוב בפירוש שבישיבה זו תהיה
הצבעה על מסקנות בענין זה. עלינו

נ. אליעד:

להחליט על קבלת מסקנות.

שמעתי על תכנית מתאר לאזור המרכז.
אני מציע שהדבר הזה יובא לוועדת הפנים.

ב. מואב:

זה קשור באותו נושא.

אני מציע להעלות נושא אחר - הקמת
אזור תעשייה באזור פתח-תקוה. נודע לי שכבר שולחים מודדים לשטח,
וכי יש חכנון מפורש באזור. אני מציע שנדון בענין זה.

היו"ר י. תמיר:

ח"כ מואב, הדברים האלה הם אמת. יש
לי אינפורמציה מחברת ערים. מכל מקום,
אני אבדוק את הבעיה הזו במשרד הפנים, ואנחנו נעלה אותה בצורה נכונה,
ובצורה מוקדמת ככל האפשר.

ב.צ. קשת:

בקשר לדיון על שתי הצעות דחופות - ניתנה
חשובה רשמית מטעם הממשלה, שאין אמת
בדבר. (היו"ר י. תמיר: משהו מוסר אינפורמציה לא נכונה. אחת משתיים -
מזכיר הממשלה עמד על כך כי אינפורמציה זו איננה נכונה.)

היו"ר י. תמיר:

אני מודיע לכם, כי בחדר הסמוך, ממול,
לפני חודש ימים הציגו לפני האחראים
את המפות של מגדל צדק. זה מקיף 1500 דונם, בחלקם זה אדמות טרשים
וחציבה. זהו שטח שמיועד לאזור תעשייה, כדי לפנות אזורי תעשייה שבגוש
דן, ולהעביר אותם לאזור המאוכלס. ראיתי את תווי הדרכים, הביוב ועוד.
וקבלתי פרטים מלאים. מכל מקום, זרוע ממשלתי עוסקת בחכנון מפורט,
בכל מה שקשור לא רק בחכנון והכנת תשתית, אלא גם מבחינה כלכלית. זו
עובדה. שמעתי זאת במו אזני. האמת היא, שזה גם משיכה וגם הקמת
תעשיות. אני לא מביע דעתי אם זה טוב או רע.

חשוב מאד שהכנסת תקבל אינפורמציה

אמיתית, ולא מטושטשת.

ב. מואב:

יש לנו החלטות על תחנות כוח גרעיניות.
הממשלה משקיעה כספים בענין זה. ואני
לא מתייחס להחלטת הממשלה. אבל אני רוצה להתייחס להחלטות לגבי הביצוע.

י. בארי:

אני מודה ליושב ראש על דבריו בפתח הישיבה.
בנוגע לפתח-תקוה: אם נכונים דברי היושב-
ראש, הרי שהמצב חמור פי כמה. המצב הוא, שמונתה ועדת משנה לכל תכנית

י. בארי:

החומש בהשתתפות ועדת העבודה וועדת הפנים. בישיבה הראשונה נשאל שר השיכון על הפרוייקט הזה של אזור תעשייה בפתח-תקוה, והוא הודיע חגיגית לחברי הוועדה ששר המסחר והתעשייה גנס את התכנית. מיד אמרו שצריך להודיע לח"כ מואב משום שברצונו להגיש הצעה, ואז הוא ענה "שיגיש". כל זה קרה לפני שבועיים, וזה היה בוועדת המשנה. (היו"ר י. תמיר: ואני קבלתי את האינפורמציה מהמחכננים לפני חודש).

ביום ג' עוררתי את השאלה לגבי עקירת 350 אלף דונם עצים להקמת אדמת מראה, וסוכם ששר החקלאות ---

היו"ר י. תמיר:

בקשתי להסביר את התכנון הזה. בינתיים קבלתי מדוד עמירם - ממינהלת הכנרת -

מכתב שבו הוא כותב כי כמה וכמה גורמים קבלו כבר הקצבות על מנת להתחיל בפעולה של פינוי העצים וגם את החורש, בעיקר באזור הגליל. כמו כן אמר שזה עלול לפגוע קשות במקורות המים של הכנרת העלית והתת קרקעית באגם, כך שהוא מבקש לעשות הכל כדי שהממשלה לא תבצע את התכנית.

350 אלף דונם - פרושו מחצית השטח

כמעט בארץ. על כל פנים, בקשתי מעמירם פרטים, והוא אמר כי הוא מכין סקר על בעיה זו. אמרתי לו כי ועדת הפנים דנה בזה, והיא תזמין את שר החקלאות, ואז גם יוזמנו נציגי קק"ל, ועוד 2-3 מומחים הקשורים בזה מבחינה מקצועית.

אנחנו נקיים ישיבה מוקדמת עם שר

החקלאות וזה יהיה בבירור עניני.

י. בארי:

היום הודיעו על מחלוקת באזור ראש-פנה, כאילו עומדים להקים מפעלי תעשייה על

אדמות חקלאיות, ויש סכסוכים שם.

ד. זכין:

בעיה זו חגיע אלי, משום שראש המועצה הוא נער שאותו אנחנו חנכנו. מסתבר

כי הוא ראש מועצה מצויין.

י. בארי:

אנחנו לא התפנינו לגבי מפגעים אקולוגיים בישובים סביב אשדוד, כך עברו כמה חדשים מבלי להתפנות לבעיה זו משום שהיינו לחוצים מאד. אני חושב שהגיע הזמן שאנחנו נזמין את נציגי הישובים ושנדון בכך.

היו"ר י. תמיר:

אנחנו עומדים במצב קשה מבחינת הזמן, כי יש לנו על סדר יומנו 20 סעיפים ואנחנו צריכים לדון בהם. הנה, אתמול עבר אלינו הנושא של העתונות. היועץ המשפטי של משרד הפנים סיפר לי כי בקרוב יועבר אלינו חוק בחירת ראשי ערים, כך שאנחנו חייבים לקיים שתי ישיבות בשבוע - ביום ג' וביום ה' - כי הנושאים רודפים אותנו.

ב.צ. קשת:

אני מבקש לא לקבוע את הישיבה שתקיים ביום ה' לשעה 10.00 בבקר. או שנחיל מוקדם יותר או שנעשה את זה בשעות הצהריים, או אחר צהריים מ-3.00 עד 5.00.

כמחצית חברי הוועדה יושבים גם בוועדה
אחרת שמתקיימת דרך קבע פה, בתל-אביב.

י. בארי:

ביום ה' משעה 12.00 עד 14.00.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לקיים ישיבה ביום ה' משעה 15.00
עד 15.00 - 3

בעד ההצעה לקיים ישיבה ביום ה' משעה 10.00
עד 12.00 - רוב.

לקיים ישיבת הוועדה בתל-אביב,
ביום ה', משעה 8.30 עד 10.00 בבקר.

ה ו ח ל ט

נ. אליעד:

לצער, אני אינני משתתף בישיבות ועדת
המשנה המשותפת של ועדת העבודה וועדת

הפנים בענין התכנית. הייתי רוצה בכל זאת שאנחנו נקיים נוהג של
שמיעת דיווח במליאת הוועדה, כי אני רואה את הנושא הזה אולי כאחד
הנושאים הרציניים ביותר במדינת ישראל, במיוחד כאשר אנחנו נמצאים
במאבק ובלחץ הביצוע, ושהמדינה סבלה לא מעט מזה בכל שנות קיומה.

יש לי חשש שהרוח הביצועית עדיין חוגגת.

אני נותן רק דוגמה אחת. כאשר דברו על

העיר בראשון לציון, אז המינהל לא התנגד. כאשר הועלתה תכנית החומש
אמר, שהכינו תכנית נסיגה לראשון לציון.

אני חושב שהנקודה הזו חשובה מאד. אנחנו

צריכים לדעת כיצד מתקדמים העניינים שם. הוועדה לא יכולה לשחרר את
עצמה מבחינת פיזור האוכלוסיה וגם מבחינת האוקולוגיה.

אני תמיד מתנגד לביטוי הזה של "יהוד

הגליל". אני אומר שאסור לומר כך. צריך לפזר כדי שיהיה אויר לכולם.

לוועדה זו יש תפקידים רבים וחשובים.

אני חושב שבעיה זו עומדת בראש דאגותיה של הוועדה, כי תכנית החומש
הזו מהווה חשיבות רבה למדינה, כדי לשים סכר נגד אותם אנשים שרואים
רק את השעה, רק את הצרכים, ואין להם חיי עולם.

מדוע לא יצאו לגור 10-15 ק"מ מזרחה

וצפונה במקום לקחת אדמה חקלאית? אני מודיע לכם שזה יסבך אותנו
עם הערבים. אלה הם ערבים שמעבדים את קרקעותיהם.

לכן אני מציע שנקבל דיווח במליאת

הוועדה, ושהוועדה במליאתה תלווה את הנושא הזה.

אמרו לנו אזור פתח-חקה. אם כן,

מגדל-צדק איננו אזור פתח-חקה. אני בעד זה שבמגדל-צדק יבנו בתים
במקום לפתח את פתח-חקה, הוד-השרון ועוד. ושלא יצופפו עוד יותר
את הישובים האלה. אנחנו צריכים ליישב את הרכס המזרחי - מרמלה
והלאה - שהוא שם. אני חושב כי מקום זה ראוי לישוב.

הייתי מוכן להציע הצעה חוק שלא תהיה

יותר תעשיה באזור החוף.

א. הרליץ:

יש 3 הצעות כאלה של חברי המערך.

נ. אליעד:

כאשר דברנו על הכפרים הערביים, דברנו על בעיית החשמל, שזו אחת הבעיות הרציניות. חבל שזה לא קבל פרסום כפי שמקבלים הדברים האחרים. אם הוועדה דנה ופרסמה נושאים, חבל שלא פרסמה כי בנושא זה הוחלט להזמין את חברת החשמל וכו'. אני מבקש לתת לזה ביטוי. יחד עם זה, אני רוצה לדעת מה התקדם בעניין זה?

היו"ר י. תמיר:

טרם סיימנו את הדיון עם ראשי הרשויות המקומיות. אנחנו החלטנו להזמין את

האנשים לעניין זה.

ועתה ברצוני להעיר כמה דברים:

לח"כ אליעד - אנחנו נפנה לנציגנו בוועדה המשותפת בעניין תכנית החומש, כדי לקבל אינפורמציה בעלת חשיבות, וכך שהם לא יהיו קובעים קו מדיניות של הוועדה.

המפתח לעתידה של המדינה מבחינה חברתית, וגם מבחינה כלכלית, תלוי כיצד לכלכל את המדיניות הפיסיית של מדינת ישראל.

א. הרליץ:

בעוד ימים מספר יקויים דיון במליאת הכנסת על פיזור האוכלוסיה.

היו"ר י. תמיר:

יש שני דברים שאני מבקש להעלות:

המזכיר שלנו מראה לי כי אנחנו יכולים לקיים ישיבות ביום ה', משעה 9.00 עד 11.00 בבקר, בחדר זה. אולם, אני אעשה נסיון להעמיד לרשותנו חדר זה משעה 8.30 בבקר.

רבותי, הבוקר יצא מהארץ מר וולפגנג בורנה, שהוא הרוח החיה בארגון הועידות הבינ-פרלמנטריות שהתקיימו בבון, וינה וניירובי. הוא עמד לימין ישראל בצורה בלתי רגילה. הוא עצמו היה בין המתקוממים נגד היטלר, וגילה יוזמות רבות, בעיקר בתחום החוק והתכנון, ולאחר מכן עבר לבעיות איכות הסביבה ועוד.

לאחר ועידת קניה היתה התקפה של שר החינוך הירדני על הריסת ירושלים, אבל דחו אותה, ואכזר כך היה.

רוב ההצעות נתקבלו בנושא איכות הסביבה, והיושב ראש ציין את זה. דברים רבים שלנו נתקבלו.

מזכיר הוועדה - הושע ברזני - ליווה את מר וולדגן בורנר בזמן שהותו בארץ, ואני מודה לו על כך. האיש החרש. הוא קיים ישיבות עם שר הפנים ויו"ר הכנסת. אני חייב לציין כי יו"ר הכנסת הפך להיות אקולוג לגבי רעש וזיהום הסביבה.

הזרתי ארצה ביום ג' בבקר, ואני הזמנתי אותו. בקור זה היה מועיל, והוא תרם תרומה נכבדה לעניינים שבהם אנחנו עוסקים.

אתמול התפרסם ב"הארץ" פסק דין של בית המשפט העירוני שקנס ב-1500 ליי שלושה עברייני בנייה שהקימו במנחת וילות. (קורא את הפרסום ב"הארץ").

מסתבר כי בירושלים בונים למעלה

מ-500 מיבנים ללא רשיון.

אני רוצה להציע הצעה בענין זה. היתה לי התכתבות עם נשיא בית המשפט העליון - אגרנט - ואני הפניתי את תשומת לבו על ההקלות האלה לענישה. זו הרחבה לגבי החברה הישראל בבנייה פרועה וכו'. והוא ענה לי - זה היה לפני שנתיים, ולפני כמה חדשים קבלתי ממנו שוב תשובה, כי הוא רואה שהמצב חמור בענין זה.

אני חושב שוועדת הפנים תבקש פגישה עם אגרנט על ההקלות בעונשים. התומרה היא, להרוס את המיבנים ללא רשיון. ואם לאו, הרי שיש קנסות כבדים, שכן יש בזה אנשים או שמתעשרים, או מרמים, או מוליכים שולל. מכל מקום, אני לא מכיר כאלה שיושבים בבית סוהר.

א. הרליץ: יכול להיות שהענין הוא נכון, אבל הדוגמה איננה נכונה, כי המדובר הוא בתושבי שכונה שהרביצו לשוטרים, הפכו רכב של המשטרה. גם אני בזמנו מאד התלהבתי. עד כדי כך שנגשתי לראות את השכונה. אכן זו בעיה שקיימת במקומות רבים בארץ. באו עולים, ושמו אותם במיבנים שנחננו להם, והם מוסיפים למיבנים אלה שנחננו להם. לדעתי, איך להם אפשרות לעשות את זה במנחת בצורה חוקית, כי המיבנים האלה לא עברו על שם.

איך שם שום וילה. בזמנו, לאחר בקורי שם, אני הורדתי את ההצעה שלי, כי התרשמתי מנציג עיריית ירושלים שהוא התנפל על "הדגים הקטנים" במקום להתנפל על "הדגים הגדולים".

י. בארי: אני מציע לבדוק אם באמת מדובר בווילות או בהוספת שירותים או חדר מגורים. בהנחה שמדובר בווילות - ואם הכותרת ב"הארץ" נכונה, אז יש גם תקופת ערעור.

בטרם שנמתח בקורת על השופט, עלינו לברר אם מתכווננים לערער. כי אם נמתח בקורת על פסק דין, אז על ידי כך אנחנו חודרים לתחום שהוא טוב-יודי'צה.

היו"ר י. תמיר: טלפנתי לסגן ראש עיריית ירושלים - למר בנבנישתי - וקבענו פגישה ליום א', ואני אביא אינפורמציה נוספת בענין זה, ועד אז אני מציע שאנחנו נוריד את הנושא עד לקבלת אינפורמציה נוספת.

נ. אליעד: אם היושב ראש אומר שהוא יביא פרטים מלאים, אז ברור שעד אז לא יהיה כל פרסום בענין זה.

היו"ר י. תמיר: לא יהיה שום דבר בענין זה.

ב. חוק גנים לאומיים ושמורות טבע
(תיקון מס. 4), תשל"ה-1975 :

היו"ר י. תמיר:
 הואיל ולא היו החסיגות בקריאה ראשונה של תיקון חוק זה, והוא הוגש על דעת כל חברי הוועדה, הרי הוא בפניכם, והוא אומר: "לא יבטל או ישנה שר הפנים הכרזתו על שטח כגן לאומי או כשמורת טבע או כאתר לאומי, לגבי כולו או חלקו, אלא באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת."
 זו התקדמות רבה למניעת נגיסת חלקים בשטח מדינת ישראל, שיהיו לשמורות טבע לדורות הבאים, וגם לדור שלנו שסובל מזיהומים והצטופפות.

נ. אליעד:
 ברור שאני מברך בכל לב על תיקון זה. אבל תסלחו לי אם אעורר שאלה אחת: הנושא הזה עמד בזמנו לדיון, ואני זוכר אותו - זה היה בענין הר הכרמל. זה היה בקדנציה שעברה. אני שם שאלה ברוח טובה: האם זה לא שאלה של סדר טוב שכאשר יש דיון בנושא, והוא מועלה בוועדה, והיא מגבשת משהו. באה הצעה מטעם הוועדה עצמה, או שיש להציע לחברים כי יצטרפו אליה, או שהיו פעילים בנושא. אני מרגיש קצת לא נעים, משום שכאשר ראיתי את זה אני לחמתי על נושא זה בכל כוחי, וגם דברתי על ההצעה לסדר היום שלי. מכל מקום, אני מעלה את זה בפני היושב ראש, כי נושאים אלה אולי טוב שהוועדה עוסקת בהם, ואז כולם בדעה אחת, והם מיד גם מגישים הצעות חוק כאלה.

היו"ר י. תמיר:
 הערה עובדתית היסטורית: ועדת הפנים שהייתה בראשותו של סורקיס, לחמה נגד נגיסת "נשר", ואז היו גם חלוקי דעות. כך שבין זה לחקיקה יש קשר ענייני מבחינת החקיקה, ואין זה מבחינת יוזמיה.
 למעשה היה כך: ביום בהיר אחד בא אלי ח"כ שכטרמן - שהוא רחוק מנושא זה - ואמר לי שהוא הוגה רעיון, והוא בקשני להצטרף אליו.

הוועדה בזמן סורקיס לא גיבשה עמדה כזו, ואילו ח"כ שכטרמן הציע חקיקה, והוא בקשני לעזור לו. אכן זה הוגש בכנסת הקודמת, אך לא הגענו לחקיקה.

מזכיר הוועדה - יהושע ברזני - אומר לי כעת כי היתה ועדה משותפת של ועדת הפנים וועדת הכלכלה לענין זה.

ב.צ. קשת:
 אני לא יוזם הצעות חוק. אני מבין שהענין הזה מופנה כלפי הממשלה. היו דברים כאלה שהיתה יזמה מצד מישהו, והממשלה חוטפת את זה ממנו, ואז אומרים שזה לא יפה, שכן חבר כנסת הוגה הצעת חוק והממשלה חוטפת. מכל מקום, מדובר בחברים בודדים של הכנסת.

אני אומר לך, כי זהו ענין אישי של כל חבר וחבר. (היו"ר י. תמיר: זה גם ענין של קוליגיאליות וסולידריות) על כל פנים, זה נעשה כדי להבטיח רוב. הנה, בענין של זכרון יעקב אומרים לי עכשיו כי הממשלה מעלה את זה.

לגבי הניסוח - "לא יבטל או ישנה" ... נראה
לי שניסוח זה לוקה במקצת.

מ. הכהן:

אני מציע במקום "לא יבטל או ישנה" ...
"בוא "לא יבטל ולא ישנה".

ב.צ. קשת:

לתקן ולכתוב במקום "לא יבטל או ישנה"
- "לא יבטל ולא ישנה" ...

ה ו ח ל ט

חוק גנים לאומיים ושמורות טבע (תיקון מס.4),
השל"ה-1975 בתקון הסעיף המוצע - נחקבל

ג. דו"ח מדיוני מועצת אירופה בבעיות איכות הסביבה,
בענין כורים אטומיים ותכנון אזורי:

היו"ר י. תמיר:
במועצת אירופה השתתף ח"כ דב זכין.
שהיה שליח הכנסת. אני חושב כי
הדברים שאמר אותם מבחינת הנושא הקשור בעבודתנו, הם חשובים מאד.

אני מבקש סליחתכם אם אקדיש לזה
כמה דברים: המושב היה עם 140 צירים. היו שם נציגי יוון, וכך
מ-18 מדינות - מתורכיה ועד איסלנד, שני משקיפים ממועצת אירופה.
יושבים 11 יום בכל מושב של מליאה, וועדות קבועות שיושבות בכל
ימות השנה, ומגישים דו"ח.

במרכז הדיונים היו הנושאים של התכנון
הפיסי, בעיות איכות הסביבה והכורים האטומיים שצצים באירופה לעשרות.
כל אחת מהמדינות מתכננת כור אטומי ליד גבול המדינה השכנה - הצרפתים
ע"י הגרמנים, הגרמנים ע"י ההולנדים ועוד. רוב הימים הוקדשו לנושאים
הללו. הוגש חומר ע"י הוועדות השונות, במיוחד מהשלטון המקומי האזורי.
זהו חומר רב ערך. אני אשתדל לקצר בדברי:

רבותי, אין מפלט מפתרון בעיות
האנרגיה, וזה שייך למדינת ישראל יותר מאשר הקמת הכורים האטומיים.
אין מפלט. הבעיה היחידה שמעכבת ומקשה על בנייה כזו היא לגבי הפסולת.
מה ייעשה בה במרוצת השנים כי אי אפשר לנצל אותה. על כך נוחנים דעתם
טובי המדענים. שאלות בטיחותיות כמעט ולא קיימות. מה עוד, שהמוצא
הסביר היחיד כרגע זה כורים אטומיים. יש בעיה של חימום מים, ולכך
נוחנים כל כך את הדעת.

אנחנו, במדינה שלנו, לא נוכל לפתור
את הבעיות של כוח באנרגיה לאורך החוף שלנו, ולא לא נשיג בזה פתרון
כי נהיה תמיד תלויים בגורמי חוץ.

ועוד דבר - הם קוראים לזה "שמירה על
מורשה", או שימור הערכים של האתרים ההיסטוריים של אירופה. למעשה,
עיר אחרי עיר נחרבת ע"י בנינים רבי קומות. בשטרסבורג אין בנייה כזו.
משום ששם יש כמה יחידות, נוסח "נוה-יעקב". ארובה אחת מספקת חימום
ל-20-30 דירות. יש שם שטחים נרחבים, גינונים, מסחר, שירותים, חניה.

כל בלוק כזה מכיל 200-300 דירות. יש "קונסיירג'", והוא שומר על כל המתקנים הללו. נדהמתי לראות את תיבות המכתבים, איך הם נעשו? אפשר להכניס לחוכה גם עתונים. איך הם שומרים הכל. כל הפריטים התכנוניים של הארכיטקטים - מנגב רגלים, וכאמור תיבות המכתבים שלחוכם אפשר להכניס גם עתונים מבלי לדחוס - הרי זה ממש תרבות חיים. זה לא עניין של נקיון. איך העם חי! לדברים האלה הקדישו 3-4 ימים.

במקום לעסוק

באופן שגרתי בענייני ישראל-ערב ול"נדנד" בענייני ברית המועצות, החלטנו ביחד עם ח"כ בן-אהרן - אני חייב לציין שהוא היה "פרטנר" חביב מאד, ישב בכל הישיבות והיה פעיל. היה סולידרי ולקח חלק פעיל באירועים. אנחנו החלטנו לומר לאנשים "לא, אנחנו לא רוצים ליהפך למטרד."

יצא כך, שהולנדי וגרמני הגישו הצעות בענייני אונסקו. האמת היא, כי הרבה יותר נעים שהם יעשו את המלאכה, ולא להיות טורדניים. אנחנו הגשנו ביחד עם בן-אהרן הצעה. הרעיון הוא שחקום ועדה בין-פרלמנטרית אירופית לתחום הבנייה ואיכות הסביבה עם התחום הפיסי. העברתי הצעה זו בשם המשלחת הישראלית. כידוע, אנחנו שם משקיפים, ולא חברים. זו פעם הראשונה שהוגשה הצעה בעניינים שלהם, ולא לגבי המזרח התיכון. העניין נדון בוועדה, ונתגלה דבר כזה:

צירי פרלמנטים אמרו שזה רעיון כי תקום

ועדה למועצת אירופה לענייני פנים. נציגי ממשלות החלו לפקפק. היתה הצעה אלטרנטיבית, במקום שישבו נציגי מדינות, אז ישבו ארבעה בלוקים סוציאליסטים בגוש אחד, והדמוקרטים בגוש אחד, ולהתחיל למזג אותם. הפרלמנטרים היו בעד זה. אך נציגי הממשלות התנגדו.

באשר להצעה הישראלית, העניין נדון

בוועדה, והוחלט לכנס את הוועדה בפריס, ושם יועלה הנושא.

זאת ועוד: היתה רגישות בלתי רגילה

בשני נושאים - המשבר בפורטוגל. הקומוניסטים עוקפים את אירופה, כאשר איטליה באמצע. לאן אנחנו הולכים? היו ישיבות קשות, ושלחו משלחת. שתי מדינות לא משתתפות בזה, והן: פורטוגל ופינלנד.

דבר נוסף: למועצת אירופה הוזמן שר

החוץ הקומוניסטי היוגוסלבי. לפני כן הופיע שרת החוץ של נורבגיה. זו אשה מאד מקסימה, וגם צעירה. היתה לה הופעה מקסימה.

היוגוסלבי חידש דבר מעניין: בענייני

המזרח התיכון אמר, כי המזרח התיכון הוא קרבן של מאבקי שתי המעצמות. זה לא סכסוך ישראלי-ערבי, אלא כפי שאמר - אכן זו גישה חדשה.

ועוד: לגבי הדו"ח של אומבודסמן

של אירופה. בן-אהרן נאלץ לעזוב יום לפני כן לוועידה בבלגרד. שם החקימה ועידה בין-פרלמנטרית בעניין בטחון אירופה. זה סניף אירופי של האיגוד העולמי. כמה רשמים: היו שם חבר הכנסת אברמוב והררי וגדעון פח.

גם אני וגם בן-אהרן בדעה שחייבת להיות

רציפות של שנתיים-שלוש. זהו קלוב סגור. אין ספק שצריך לנהוג כך כמה שנים; ב) בין אם נרצה ובין אם לא נרצה, אנחנו במועצת אירופה מרוחקים מאירופה, אבל מבחינה מנטלית, מבחינה מעשית וקשר מתמיד - אנחנו צריכים להשתתף ולהיות בקשר מתמיד עם מועצת אירופה. היא חקים פרלמנט ב-1985, ואז תהיינה פגישות לפרלמנט משותף.

חשוב מאד שהמשלחת של ישראל תהיינה

מבוססות. על המסגרות הבינלאומיות, האינטרנציונל הסוציאליסטי - עלינו לעשות הכל שאנחנו נקסור קשרים עם גרמניה זו שהיא בעלת הכוח הגדול ביותר, ולא נזניח את המפלגה הדמוקרטית. שמעתי אתמול מח"כ רימלט שאין לו תקציב לנסוע לפגישה של ראשי המפלגות הליברליות. זה מדהים מאד.

היו"ר י. תמיר:

ועוד דבר: כשבאנו, אומר לנו איש הבטחון שאנחנו נקבל מכונית צמודה. הסתכלנו אחד לשני ואמרנו שאנחנו מוותרים, כי זה חוסך 3000 ל"י. אנחנו חייבים להביא חסכונות שאינם פוגמים בעבודתנו.

ד. זכין:

זו קצת קלות דעת. יש בעיית בטחון חמורה מאד. מסחובבים שם המון ערבים, וזה לא היה מהתבונה לוותר על מכונית צמודה. חס וחלילה אם היה קורה משהו, שכן אז 3000-4000 ל"י חסכון זה לא כלום. לא פה הקימוץ.

היו"ר י. תמיר:

היתה שמירה יוצאת מן הכלל.

חברי הפרלמנטים העלו את שאלת אונסקו.

היתה שאלה של צרוף לבנון כמשקיפה, כמעמדה של ישראל, אך דחו את זה עד הישיבה הבאה, כי יש בלבנון משטר דמוקרטי.

המקרה של אורלי זעזע את האנשים. היתה

ועדה מטעם מועצת אירופה, אך לא הגיעו לזה. העניין הזה של אורלי הכעיס אותם מאד. כך שעניין לבנון בינתיים נדחה, והפיצו ידיעה שראש הממשלה רבין נתן אור ירוק לצרף את לבנון שיהיו משקיפים, וזאת על מנת לא לתת אחיזה להשפעה הערבית במועצת אירופה.

ד. זכין:

הגענו, בלי לבנון, למיצוי העניין.

היו"ר י. תמיר:

המקרה של אונסקו ואורלי הדליק אצלם

אור ירוק, כך שאמרו שיסבו יהודים וערבים

ביבשת אירופה ויתחילו לעסוק בפוליטיקה. היו שמות, ורק ישראל היא

כמשקיפה. משתתפי הכנס הקודם היו דב זכין וגדעון פת. כך שרבים

פנו אלי כאל זכין, ואל בן-אהרן פנו כאל פת.

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.